

ROZMĚRY STANDARDNÍCH VÝSADBYSCHOPNÝCH SEMENÁČKŮ, SAZENIC A POLOODROSTKŮ PRO POTŘEBY LČR

Označení třída zároveň udává minimální tloušťku kořenového krčku v mm (s výjimkou poloodrostků)

Platnost od roku 2002

DŘEVINA, SKUPINA DŘEVIN	SEMENÁČKY												SAZENICE												POLOODROSTKY *)							
	10 - 14 ¹⁾			15 - 25 ¹⁾			26 - 50 ¹⁾			51 - 80 ¹⁾			15 - 25 ¹⁾			26 - 35 ¹⁾			36 - 50 ¹⁾			51 - 70 ¹⁾			51 - 80 ¹⁾			81-120 ¹⁾				
	Třída	Max. věk	KS NČ	Třída	Max. věk	KS NČ	Třída	Max. věk	KS NČ	Třída	Max. věk	KS NČ	Třída	Max. věk	KS NČ	Třída	Max. věk	KS NČ	Třída	Max. věk	KS NČ	Třída	Max. věk	KS NČ	TKK	Max. věk	KS NČ	TKK	Max. věk	KS NČ		
borovice černá	3	2	1:4	--	--	--	--	--	--	--	--	4	2	1:4	5	3	1:4	6	4	1:5	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--		
borovice lesní, vejmutovka, blatka	3	2	1:4	4	2	1:4	--	--	--	--	--	4	3	1:3	5	3	1:3	6	3	1:5	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--		
douglaska	--	--	--	3²⁾	2	1:2	4	3	1:4	--	--	--	--	--	4	3	1:2	5	3	1:3	6	4	1:4	7	4	1:4	--	--	--	--		
jedle bělokorá	--	--	--	4⁴⁾	4	1:2	5⁴⁾	4	1:3	--	--	--	5	5	1:2	6	6	1:2	7	6	1:3	--	--	--	8	7	1:5	--	--	--	--	
jedle obrovská	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	6	4	1:2	7	5	1:3	--	--	--	8	5	1:5	--	--	--	--		
modřín	--	--	--	3	1	1:2	4	2	1:3	--	--	--	--	--	4	3	1:2	5	3	1:2	6	4	1:3	7	4	1:3	8	5	1:4	--	--	
smrk ztepilý, pichlavý	--	--	--	4²⁾	2	1:2	--	--	--	--	--	--	--	--	5	5	1:2	6	5	1:3	7	5	1:4	--	--	--	--	--	--	--		
buk, habr	--	--	--	--	--	--	5³⁾	2	1:2	--	--	--	4	2	2:1	5	4	2:1	6	4	1:1	7	4	1:2	9	5	1:1	10	6	1:2	--	--
duby	--	--	--	--	--	--	5⁵⁾	2	1:2	--	--	--	4	2	2:1	5	3	2:1	6	3	1:1	7	4	1:2	9	5	1:1	10	6	1:2	--	--
lípy, jírovce	--	--	--	--	--	--	6	2	1:2	--	--	--	--	--	7	3	2:1	8	4	1:1	9	4	1:2	10	5	1:1	11	6	1:2	--	--	
javory, jasany, jilmy, ořešák, třešeň, hrušeň, jabloň	--	--	--	--	--	--	4	2	1:2	5	3	1:3	4	2	2:1	5	4	2:1	6	4	1:1	7	4	1:2	9	5	1:1	10	6	1:2	--	--
olše, břízy, jeřáb	--	--	--	--	--	--	3	2	1:2	4	3	1:3	--	--	4	2	1:1	5	3	1:1	6	3	1:2	7	3	1:1	10	4	1:2	--	--	

Při pěstování sadebního materiálu z 8. a 9. lesního vegetačního stupně lze zvýšit maximální věk o 1 rok.

Komentář:

V tabulce jsou uvedeny rozměry veškerého standardního výsadbyschopného sadebního materiálu určeného pro potřeby LČR.

Podbarveny jsou pouze třídy sadebního materiálu, které jsou z pohledu LČR považované za nejčastěji poptávaný obchodní sortiment.

*) Označení třídy u poloodrostků - výšková třída 51 - 80 cm - vše třída **8**, výšková třída 81 - 120 cm - vše třída **9**.

¹⁾ Rozpětí výšky nadzemní části v cm.

²⁾ Pouze krytokořenné semenáčky.

³⁾ Při výšce nadzemní části do 35 cm se připouští tloušťka kořenového krčku 4 mm.

⁴⁾ Maximální výška do 35 cm; pouze podokapové školky, popř. pěstování na substrátech se stíněním.

⁵⁾ Prostokořenné semenáčky DB nejsou LČR považovány za běžný obchodní sortiment s výjimkou semenáčků pěstovaných intenzivně na substrátech.

Výkladový komentář LČR k ČSN 48 2115 (ve smyslu změny normy v r. 2002)

NEOPOMENUTELNÉ PARAMETRY PRO HODNOCENÍ STANDARDU:

- tloušťka kořenového krčku,
- výška nadzemní části,
- maximální věk,
- nepřipustné deformace kořenového systému,
- poměr objemu kořenového systému k nadzemní části (KS/NČ).

OSTATNÍ (DOPLŇUJÍCÍ) ZNAKY PRO CELKOVÉ HODNOCENÍ KVALITY:

- délka kúlového kořene
- kvalita nadzemní části,
- podíl objemu jemných kořenů v objemu celého kořenového systému,
- architektura kořenového systému,
- maximální průměr řezných ran.

KOŘENOVÝ KRČEK:

- měří se s přesností na 0,1 mm, zaokrouhuje se standardním postupem (od 0,05 mm směrem nahoru),
- tolerance v případě minimálního průměru krčku 3 mm se nepovoluje,
- v ostatních případech je povolena 10 % odchylka směrem dolů od minimální hodnoty.

VÝŠKA NADZEMNÍCH ČÁSTÍ:

- měří se s přesností na 1 cm, zaokrouhuje se standardním postupem (od 0,5 cm nahoru),
- u minimálních hodnot stanovených pro jednotlivé dřeviny pro semenáčky a sazenice se tolerance směrem dolů nepovoluje; výjimkou jsou krytokořenné semenáčky listnáčů, kde je povolena tolerance 5 cm (za standardní jsou tedy považovány semenáčky od výšky 20 cm za předpokladu splnění ostatních parametrů),
- u ostatních výškových tříd je povolena tolerance 5 cm směrem dolů i nahoru při splnění předepsané tloušťky kořenového krčku,
- prostokořenný sadební materiál má úměrný výškový přírůst. Má-li sadební materiál smrku ztepilého a douglasky tisolisté poslední přírůst větší než je 1/2 celkové výšky nadzemní části, za standardní je považován pouze tehdy, když současně splňuje všechna v normě uvedená kritéria pro kořenový systém (včetně doplňujících znaků).

POMĚR OBJEMU KOŘENOVÉHO SYSTÉMU K NADZEMNÍM ČÁSTEM:

- povoluje se 20 % tolerance vzhledem ke standardním hodnotám jednotlivých kategorií.

DÉLKA KÚLOVÉHO KOŘENE:

- měří se s přesností na 1 cm se standardním zaokrouhlením,
- pro semenáčky BO, tř. 3 a MD, tř. 3 se stanovuje v rozpětí 10 – 14 cm,
- pro poloodrostky výška 81-120 v rozpětí 26 – 34 cm,
- v ostatních případech v rozpětí 15 – 20 cm, u sazenic SM je stanovena délka nejdelšího horizontálního kořene na 17cm.

DEFINICE (ZMĚNY A DOPLNĚNÍ):

- 3.1 sazenice:** rostlina vypěstovaná ze semenáčku nebo vegetativním množením, u níž byl kořenový systém upravován (přepichováním, školkováním, podřezáváním kořenů, přesazením do obalů nebo zakořeňováním náletových semenáčků) s nadzemní částí o výšce do 70 cm.
- 3.6 vícekmenný sadební materiál:** rostliny, u kterých dochází k nežádoucímu větvení (tvorbě dvojáků, trojáků apod.) na dvouletém a starším dřevě.
- 3.7 vícečetné letorosty:** všechny letošní výhony vyrůstající z letošního dřeva nebo apikální (vrcholové) části dřeva loňského.

VYSVĚTLENÍ A UPŘESNĚNÍ NĚKTERÝCH ČLÁNKŮ ČSN VE ZNĚNÍ ZMĚN 2002:

K bodu 6.7: U listnatých dřevin jsou přípustné semenáčky a sazenice, které mají kmínek s více terminálními výhony. Nejsou přípustné vícekmenné rostliny. Tvarování nadzemních částí je dovoleno. Tvarováním se rozumí zkracování nebo odstraňování bočních větví na větvevní kroužek. Je přípustná čerstvá rána, její průměr nesmí být větší než 6 mm. Použití tvarovaného sadebního materiálu u LČR je možné pouze na základě předcházející dohody.

K bodu 6.9: U sadebního materiálu listnatých dřevin může být nepoměr velikosti kořenového systému a velikosti nadzemní části eliminován tvarováním nadzemní části, u břízy, jeřábu a olše i zkrácením terminálního výhonu. Průměr řezné rány nesmí být větší než 6 mm. Použití tvarovaného sadebního materiálu u LČR je možné pouze na základě předcházející dohody.

K bodu 6.10: Kořenový systém nesmí být mechanicky poškozen. Výjimkou je úmyslné zkracování kořenů. Maximální tloušťka úmyslně zkracovaných kořenů nepřesahuje 6 mm, u poloodrostků vyšších než 81 cm se připouští maximální tloušťka řezu do 10 mm. Řez je veden kolmo na osu kořene a je hladký.

POZNÁMKA: Úmyslným zkracováním kořenů se rozumí buď podřezávání v průběhu pěstování (v době vyzvedávání je patrné hojení ran a růst nových kořenů) nebo podříznutí kořenů před vyzvednutím a ruční krácení před expedicí (čerstvé rány bez známek regenerace).

K bodu 7.3: Minimální velikost rozborového vzorku pro hodnocení kvality je 200 kusů. Počet rozborových vzorků se stanoví podle homogenity a velikosti hodnoceného souboru. Jeden vzorek je možno odebírat maximálně z plochy 0,25 ha záhonů nebo maximálně z počtu 50 tisíc kusů expedovaného sadebního materiálu.

Za standardní soubor sadebního materiálu je považován ten, který neobsahuje více než 5 % nestandardních jedinců. 95 % jedinců v souboru musí splňovat všechny neopomenutelné parametry. Jedinci nespňující více než 2 parametry se nepřipouštějí.

A.3.1 NEPRŮBĚŽNOST KMÍNKU

A.3.1.1 U sadebního materiálu listnatých dřevin je povoleno následující zvlnění kmínku:

- při výšce nadzemní části do 25 cm maximálně ± 2 cm od pomyslné osy kmínku, při jednostranném zvlnění maximálně 3 cm od pomyslné osy kmínku;
- při výšce nadzemní části 26 až 50 cm maximálně ± 4 cm od pomyslné osy kmínku, při jednostranném zvlnění maximálně 6 cm od pomyslné osy kmínku;
- při výšce nadzemní části u semenáčků a sazenic nad 50 cm maximálně ± 6 cm od pomyslné osy kmínku, při jednostranném zvlnění max. 12 cm od pomyslné osy kmínku;

A.3.1.2 U sadebního materiálu jehličnatých dřevin:

- při výšce nadzemní části do 15 cm není zvlnění kmínku povoleno;
- při výšce nadzemní části nad 15 cm je povoleno zvlnění maximálně ± 1 cm od pomyslné osy kmínku, při jednostranném zvlnění maximálně 3 cm od pomyslné osy kmínku; pro modřín jsou tyto hodnoty maximálně ± 2 cm, při jednostranném zvlnění maximálně 5 cm;
- maximální velikost jednostranného zvlnění nesmí být těsně nad kořenovým krčkem,
- zvlnění musí být průběžné, nesmí být vytvořeny ostré zlomy.